

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1112927/2

בבית הדין הרבני האזורי חיפה

לפני כבוד הדיינים:

הרב יוסף יגודה – אב"ד, הרב ישראל דב רוזנטל, הרב סיני לוי

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד שרין סולן)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד איתן שלו סולקין)

הנדון: מזונות ילדים - סמכות - הגשת תביעה בתוך תקופת עיכוב ההליכים

החלטה

בהמשך להחלטת בית הדין מיום ז' באייר התשע"ז (03.05.2017) הונחו בפנינו תגובת הצדדים בנושא הסמכות בתביעת המזונות.

רקע והליכים

התובע פתח הליך ליישוב סכסוך בתאריך ט' שבט תשע"ז (05.02.2017) ולאחריו, בטרם תמה תקופת עיכוב ההליכים, הגיש תביעת גירושין ובה כרך תביעות נוספות כולל תביעה למזונות ילדים.

בעקבות כך נכתב בהחלטה מיום י' באדר התשע"ז (08.03.2017) בזו הלשון:

התביעות נפתחו שלא בהתאם להוראות החוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה) תשע"ה - 2014. בהחלטת בית הדין מיום כ"ז בשבט התשע"ז (23.02.2017) נקבע ש"תום תקופת עיכוב ההליכים והמשך הגשת תובענות יהיה בהתאם להוראות החוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה) תשע"ה - 2014". התובע לא פעל בהתאם להוראה זו.

ליתר הבהרה, לשון סעיף 3(ה) לחוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה-2014, היא כדלהלן:

(ה) בתקופה של 45 ימים מיום הגשת בקשה ליישוב סכסוך, או 60 ימים – אם הוארכה כאמור בסעיף קטן (ב)(3) (להלן – תקופת עיכוב ההליכים), ובעשרת הימים העומדים לרשות הצדדים למתן הודעה כאמור בסעיף קטן (ד), וכן ב-15 הימים שלאחר תום התקופה כאמור, ובכל תקופה נוספת שהצדדים הסכימו לה בכתב, או בתקופה אחרת שנקבעה לפי סעיף 5(א)(5), לא יוכלו הצדדים להגיש תובענה בעניין של סכסוך משפחתי לכל ערכאה שיפוטית ולא תדון ערכאה שיפוטית בתובענה בעניין של סכסוך משפחתי בין הצדדים, לרבות בעניין סמכות השיפוט של הערכאה השיפוטית.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דהיינו, ניתן להגיש תביעות רק לאחר חלוף 60 יום מיום הגשת בקשה ליישוב סכסוך.

בנסיבות אלו היה ראוי לסגור את תיקי התביעה לחלוטין. בהתחשב בכך שכפי הנראה נפלה שגגה ייתן בית הדין החלטה מתונה כפי שיפורט להלן.

הוחלט:

א. בית הדין מורה על הקפאת ההליכים בתביעת הגירושין וכל התביעות שנכרכו בה.

ב. ההליך יחודש רק לאחר שהתובע יגיש בקשה לחידוש, אם לא יעלה בידי הצדדים להגיע להסכמה קודם לכן.

עד כאן מההחלטה הנזכרת.

לאחר מכן, בטרם חלפה תקופת עיכוב ההליכים, הגיש התובע בקשה להתחיל את ניהול התיק ובקשה לקביעת סמכות בתביעת המזונות הכרוכה. בית הדין כתב בהחלטתו שניתנה לאחר תום תקופת עיכוב ההליכים:

"בית הדין שב ומציין להחלטתו מיום י' באדר התשע"ז (08.03.2017) ומתפלא מדוע אין באת כוח התובע פועלת בהתאם להוראות ההחלטה והוראות החוק."

בכל אופן נקבע מועד לדיון בכלל התביעות וניתנה האפשרות לצד השני להגיב.

לאחר קבלת התגובה ובה התנגדות לסמכות בית הדין בתביעת מזונות הילדים, ניתנה ביום ז' באייר התשע"ז (03.05.2017) החלטה כדלהלן:

בפנינו תגובת הנתבעת להחלטת בית הדין מיום כ"ב בניסן התשע"ז (18.04.2017) טענתה להעדר סמכות בית הדין בנושא מזונות הילדים.

כמו כן ביום ה' אייר תשע"ז (01.05.2017) הונחה בפנינו בקשת התובע לחדש את ההליכים בתביעת הגירושין ובתביעות הכרוכות בה כולל תביעת המזונות.

הנתבעת בתגובתה טוענת שתי טענות עיקריות:

התובע ממשיך להתעלם מהחלטת בית הדין שניתנה ביום י' באדר התשע"ז (08.03.2017) ולא הגיש בקשה לחידוש ההליך.

לא ניתן לכרוך תביעה למזונות ילדים בתביעת גירושין ללא הסכמת הצד השני, דהיינו, האם.

אכן החלטת בית הדין הנזכרת הינה החלטה ברורה. אכן בית הדין עשה עם התובע חסד ולא קבע שיש לסגור את התיקים ולחייב פתיחת תיק מחדש במועד המתאים, על כל המשתמע מכך. למרבה התמיהה, התובע לא פעל בהתאם למפורט בהחלטה וכפי המצופה בהתאם להוראות החוק להסדר התידינויות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה-2014, סעיף 4. התובע הגיש בקשה לחידוש ההליכים בתביעת הגירושין וכל הכרוך בה לאחר המועד בו עומדת לו הזכות להגשת תביעות, עם זכות הראשונים לקניית סמכות בהתאם להוראות החוק.

בית הדין מציין שהוא סבור, על דרך הכלל, שניתן לכרוך תביעה למזונות ילדים בתביעת גירושין גם ללא הסכמת הצד השני, וכפי שקבע בהחלטות

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שניתנו בתיקים אחרים. אלא שכעת טרם הגיעה העת לדון בשאלה משפטית זו.

כאמור לעיל, בקשת התובע לחדש את ההליכים הוגשה רק ביום ה' אייר תשע"ז (01.05.2017). כך שאם מתום המועד בו היתה לתובע זכות ראשונים לקניית סמכות עד המועד בו הגיש התובע את בקשתו לחידוש ההליכים, לא הגישה הנתבעת תביעה לערכאה אחרת, אזי הסמכות נתונה לבית הדין בכל התביעות שנכרכו בתביעת הגירושין.

בשלב זה יש צורך לברר את השאלה העובדתית, האם הנתבעת הגישה תביעה למזונות ילדים לבית המשפט, בטרם הגיש התובע את בקשתו לחידוש ההליכים. יובהר, אין הכוונה לבקשת הנתבעת לסעד דחוף או זמני למזונות ילדים במהלך עיכוב ההליכים אשר בהתאם לחוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה-2014, סעיף 3 (ח) אינה מקנה סמכות לערכאה אליה הוגשה הבקשה.

עד כאן מההחלטה האחרונה.

בתגובת הנתבעת נכתב:

"המשיבה הגישה תביעת מזונות הקטינים ובקשת מזונות הקטינים הזמניים כבר ביום 29.3.2017 זמן רב טרם הגיש המבקש בקשתו לחידוש ההליכים ביום 01.05.2017."

לתגובה צורף עותק התביעה.

יצוין שההחלטה הזמנית במזונות ילדים ניתנה ביום 21.04.2017 על ידי בית המשפט תוך שצוין בהחלטה שזו החלטה זמנית והקביעה של הסמכות תינתן על ידי בית הדין.

דיון והכרעה

כפי שצוין וצוטט לעיל בהחלטת בית הדין קודמת על פי סעיף 3(ה) לחוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה-2014, נכתב שבתקופת עיכוב ההליכים "לא יוכלו הצדדים להגיש תובענה בעניין של סכסוך משפחתי לכל ערכאה שיפוטית ולא תדון ערכאה שיפוטית בתובענה בעניין של סכסוך משפחתי בין הצדדים, לרבות בעניין סמכות השיפוט של הערכאה השיפוטית".

לכן בית הדין דחה את התביעות שהגיש התובע קודם חלוף המועד וכן לא דן בבקשות לקביעת סמכות בתקופה זו.

לכאורה, באותה מידה יש לנקוט ביחס לתביעת הנתבעת שהוגשה לבית המשפט בתוך תקופת עיכוב ההליכים.

אמנם הנתבעת הייתה רשאית להגיש בקשה בתוך תקופת עיכוב ההליכים בהתאם להוראות החוק כסעד זמני למזונות הילדים. אבל מנוסח התביעה והגשתה נראה שאף הנתבעת לא פעלה בצורה מדוקדקת בהתאם להוראות החוק והתקנות, ותביעתה הוגשה כתביעה רגילה. הבקשה לא הוגשה בהתאם לסעיף 10 (א) לתקנות להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ו-2016*, ובהתאם לסעיף 15 (א) ניתן היה למחוק או להורות על תיקון הבקשה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בכל אופן יש לראות את תביעת התובעת כסעד זמני למזונות הילדים בתקופת עיכוב ההליכים, בהתאם לסעיף 3 (ו) לחוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה-2014:

"על אף האמור בסעיף קטן (ה), לא קבעו הצדדים עד תום תקופת עיכוב ההליכים הסדרים זמניים בהסכמה בעניין מזונות או החזקת ילדים, רשאים הם להגיש בקשה בעניין לערכאה המוסמכת לפי דין."

אמנם הגשת בקשה זו אין בה כדי להשפיע על שאלת הסמכות כפי שנקבע בסעיף 3 (ח) לחוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה-2014:

"אין בדיון בסעד דחוף או זמני או במתן סעד כאמור כדי לקבוע בשאלת הסמכות לדון בתובענה."

כך שהדיון בתביעה לסעד הזמני למזונות הילדים שהוגשה על ידי הנתבעת ואף הפסיקה הזמנית שניתנה על ידי בית המשפט אין בה כדי לקבוע דבר בשאלת הסמכות.

לסיכום, בשעת הגשת בקשת התובע לחדש את ההליכים בתביעת הגירושין ובתביעות הכרוכות לה. כולל תביעת המזונות. ביום ה' אייר תשע"ז (01.05.2017) לא הייתה קיימת תביעה של הנתבעת למזונות שיש בה כדי לקבוע את סמכות בית המשפט לדון בתביעת מזונות.

כריכת מזונות ילדים בתביעת גירושין ללא הסכמת הצד השני

כאמור לעיל האב, התובע, הגיש תביעת גירושין ובה כרך אף את תביעתו לקביעת מזונות הילדים על ידי בית הדין.

האם טוענת שלא ניתן לכרוך את תביעת מזונות הילדים בתביעת גירושין אלא בהסכמת האם.

בית הדין אינו מקבל את טענת האם וכפי שיפורט להלן בקצרה.

הבסיס לקביעת הסמכות במקרה זה הוא מכוח סעיף 1 ו-3 לחוק שיפוט בתי"ד רבניים ("כריכה").

סעיף 3 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג-1953 קובע:

הוגשה לבית דין רבני תביעת גירושין בין יהודים, אם על ידי האישה ואם על ידי האיש, יהא לבית דין רבני שיפוט יחודי בכל ענין הכרוך בתביעת הגירושין, לרבות מזונות לאישה ולילדי הזוג.

דהיינו בהתאם להוראת החוק לבית הדין סמכות לדון במזונות הילדים וניתן לכרוך תביעה זו לתביעת הגירושין.

וראה מה שכתב אודות כך השופט חשין, בבג"ץ 170/56 (דן רחמני נ' יפה רחמני, בית הדין הרבני האזורי, תל אביב-יפו, פ"ד יא 247):

בסעיף 3 שבו מדובר על גירושין, הנתון לשיפוט הייחודי של בית-הדין הרבני, נאמר במפורש כי שיפוט ייחודי זה משתרע על כל 'ענין הכרוך בתביעת הגירושין, לרבות מזונות לאישה ולילדי הזוג'. כאן לא הסתפק המחוקק בביטוי הסתמי 'מזונות', וציין במפורש, כי מזונות לילדי הזוג אף הם בכלל העניינים הנתונים לשיפוט הייחודי של בית-הדין הרבני, בבואו לדון בתביעת גירושין. בסעיף 4, לעומת זה, לא השתמש המחוקק במלים

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

'לאישה ולילדי הזוג'. ללמדך שבדיבורו 'תביעת מזונות שלא אגב גירושין' התכוון למזונות האישה בלבד ולא למזונותיהם של ילדי הזוג.

כך שלא היה אז ספק שבית הדין קונה סמכות בתביעת מזונות ילדים הכרוכה לתביעת הגירושין.

בא כוח האישה תולה את יהבו בפסק דין שרגאי (בר"ע 120/69 רות שרגאי ואח' נ' יהודה שרגאי, פ"ד כג(2), 171). לדעת בית הדין, פסק דין זה אינו נוגע למקרה זה, מאחר והוא דן בזכותם של הילדים להגיש תביעה נפרדת מצדם בבית המשפט לענייני משפחה. תביעה זו יש לה מקום אם צרכי הילדים לא באו על סיפוקם בפסיקת בית הדין.

בכל מקרה, בג"ץ הביע את עמדתו לאחרונה כי הגישה בעניין מזונות הילדים השתנתה, מבלי לשנות את הלכת שרגאי, אלא שהמבחן הפרוצדורלי פונה את מקומו לטובת המבחן המהותי, ואף שיכול בית המשפט לדון בתביעה נפרדת של מזונות הילדים שמוגשת על ידם, למרות שבית הדין פסק בעניין המזונות במסגרת הדיון על הגירושין, מכל מקום בית המשפט לא ימהר לפתוח מחדש את הדיון על גובה מזונות הילדים, אלא רק במקרים חריגים בהם נראה לעין כי קופחו ענייניהם של הקטינים, מה שאינו נכון במקרה דנן. ראו בג"ץ 4407/12 ודנג"ץ 6454/14.

כאמור, בית הדין מבהיר שנתונה לו סמכות לדון במזונות ילדים, במקרים בהם עניין המזונות נכרך כדין בתביעת גירושין שהוגשה לבית הדין (סעיף 3 לחוק השיפוט; לתנאי הכריכה ראו: בג"ץ 8497/00 פייג-פלמן נ' פלמן, פ"ד נז (2), 118, 132 (2003)). במקרה שכזה סמכותו של בית הדין לדון במזונות הילדים היא כאמור סמכות ייחודית-מקורית.

בהתאם לאמור עולה המסקנה המתבקשת, כי הסמכות לדון בתביעת המזונות שנכרכה בתביעת הגירושין על ידי האב, מסורה לבית הדין.

לאור האמור מחליט בית הדין כדלהלן:

א. יש להעביר העתק כל בקשה לצד שכנגד.

ב. הסמכות לדון בתביעת המזונות שנכרכה בתביעת הגירושין על ידי האב מסורה לבית הדין.

ג. עד מתן החלטה אחרת של בית הדין המזונות שנקבעו בהחלטה הזמנית של בית המשפט מיום כ"ה ניסן תשע"ז (21.04.2017) הינם בתוקף.

ד. כל אחד מהצדדים רשאי להגיש בקשתו באשר להמשך ההליך.

ניתן לפרסם בהשמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום י"ד באייר התשע"ז (10/05/2017).

הרב סיני לוי

הרב ישראל דב רוזנטל

הרב יוסף יגודה – אב"ד